ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультети	Аудіовізуального мистецтва та медіатехнологій	Рівень вищої освіти	перший освітній
Кафедра	Методологій крос-культурних досліджень	Рік навчання	4
Галузь знань	В Культура і мистецтво та гуманітарні науки	Вид дисципліни	Обов'язкова, з циклу професійної підготовки
Спеціальність	В2 Дизайн	Семестри	7

ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ОРГАНІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ

Осінній семестр (01 серпня — 12 грудня 2026 р.)

Викладач Сагалович Ангеліна Андріївна, ст. викладач ХДАДМ

E-mail sahalovych.anhelina@ksada.org

Адреса к. 203, поверх 2, корпус 3, вул. Мистецтв 11

Телефон 057 706-28-11 (кафедра),

Укладач силабусу – к.е.н. Сагалович Ангеліна Андріївна, ст. викладач. ©

На підставі Закону України про інтелектуальну власність авторські права щодо цієї програми належать Сагалович А.А. Програма в цілому або окремі її частини без письмового дозволу автора не можуть бути скопійовані чи передані іншим особам та установам.

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи і тільки у робочі дні. Умови листування:

1) в темі листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (скорочено ОПОБ);

2) в полі тексту листа позначити, хто звертається — анонімні листи розглядатися не будуть;

3) файли підписувати таким чином: дисципліна, курс, спеціалізація, прізвище_ завдання;

Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, у коридорах академії не припустимі. Консультування з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години. В умовах Covid-карантину та військового стану передбачено проведення *On-line* консультацій і групових відео-конференцій на платформі *Zoom*. В окремих випадках (за умови домовленості з викладачем) можливе спілкування через *WhatsApp, Telegram* або *Viber*.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна не має обов'язкових передумов для вивчення.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Навчальний курс базується на матеріалах теоретичного, методичного та практичного характеру. Теоретична частина матеріалів транслюється студентам під час лекцій у вигляді основних положень, що розкривають сутність, особливості і принципи організації підприємницької діяльності. Лекційний матеріал ілюструється низкою наочних зразків. Цей матеріал слугує фундаментом до опанування професійних компетенцій, знань і навичок бізнес-організації. Характер і склад дисципліни не передбачає необхідності методичних рекомендацій традиційного типу, замість яких студентам надається перелік рекомендованої для опрацювання основної та додаткової літератури (монографії, книги, навчальні посібники, періодичні видання, проспекти дизайнерських виставок) і джерел Інтернету (див. Список рекомендованої літератури). Дисципліна викладається українською мовою. Застосування інших мов (англійської) передбачено у випадку тлумачення першоджерел певних положень, дефініцій, спеціальних термінів, а також при індивідуальному спілкуванні з іноземними студентами.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

Специфіка курсу Основи підприємництва та організації бізнесу передбачає посилання на матеріали з історії, теорії та професійної практики економіки. Вказується, що навчально-інформаційні матеріали, дані про авторів, дизайнерські школи, творчі групи і т. ін. можна переглянути у мережі Інтернет.

Додаткові методичні матеріали для поточних занять викладач надсилає старостам і особисто студентам (на запит) листуванням.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Практичний характер дисципліни передбачає застосування обладнання двох типів: аудиторного (меблі, штучне освітлення, демонстраційні дошки) та власного (ноутбуки, електронні графічні планшети, що належать студентам). Для виконання навчальних завдань, студенти мають користуватися комп'ютерними програмами. Вибір програм здійснюється студентом самостійно, з урахуванням технічних можливостей ПК, рівня опанування програми.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою даної навчальної дисципліни є закріплення у студентів, основних теоретичних положень з організації підприємницької діяльності в Україні, отримання практичних навичок вирішення актуальних питань, з якими може зіткнутись підприємець або менеджер у процесі здійснення підприємницької діяльності. Дисципліна має за мету навчити студентів займатися цивілізованими бізнесом та підприємництвом.

Завдання курсу ознайомити студентів з питаннями заснування власної справи, з основами організації підприємницької діяльності, із сутністю та обґрунтуванням тих кроків, що їх повинен зробити майбутній підприємець при започаткуванні власного бізнесу.

КОМПЕТЕНТНОСТІ

Дисципліна забезпечує формування компетентностей відповідно до освітньої програми спеціальності В2 «Дизайн».

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні

проблеми у сфері організації підприємницької діяльності, яка характеризується комплексністю та невизначеністю умов, на основі застосування сучасних економічних та методів, засобів суміжних наук, виявляти структурні й функціональні зв'язки на основі комплексного художньо-проєктного підходу.

Загальні компетентності:

ЗК1 — знання й розуміння предметної галузі;

ЗК4 — пошук, оброблення та аналіз інформації;

ЗК5 — робота в команді;

ЗК6 — забезпечення якості виконуваних робіт.

Фахові компетентності:

ФК10 — застосування знань прикладних наук;

ФК11 — підприємницькі навички, професійна кар'єра й представлення власних робіт.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

У результаті вивчення дисципліни здобувачі мають досягти таких програмних результатів навчання:

РН1 — застосовувати професійні знання;

РН3 — збирати й аналізувати інформацію;

РН5 — працювати в команді;

РН19 — досліджувати ринок, обирати бізнес-модель та розробляти бізнес-план.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна спрямована на підготовку бакалаврів до організації та ведення бізнесу в умовах сучасного ринку дизайну, ознайомлення з основними етапами становлення та розвитку відносин у бізнесі, його суть, ознаки; ознайомлення з суб'єктами бізнесу та їх інтересами, формулами бізнесу та сферами їх використання; ознайомлення з сутністю економічних, юридичних і соціально-психологічних передумов формування в країні цивілізованого бізнесу; з сутністю підприємництва, його функціями, принципами, моделями; формами і видами підприємницької діяльності та їх характеристики.

ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ОРГАНІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ

Модуль 1.

Тема 1. Поняття, сутність бізнесу та підприємництва

Тема 2. Загальна характеристика підприємницької діяльності

Тема 3. Підприємець та його ділові якості

Тема 4. Державне регулювання підприємницької діяльності

Тема 5. Основні кроки підготовки до початку бізнесової діяльності

Тема 6. Ринок та конкуренція у системі підприємництва

Модуль 2.

Тема 7. Реєстрація підприємницької діяльності

Тема 8. Організація виробництва товару/послуги

Тема 9. Методи пошуку фінансових та трудових активів

Тема 10. Ціноутворення

Тема 17. Оподаткування підприємницької діяльності

Тема 12. Культура та етика підприємництва

Вивчення даної дисципліни сприяє орієнтуванню студентів стосовно спеціалізації на подальших курсах. Теоретичні знання разом із практичними заняттями забезпечать більшу професійну зорієнтованість студентів, безперервність процесу навчання і його взаємозв'язок з іншими навчальними предметами курсу.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом лекційних та практичних занять. Семінарські та лабораторні заняття не передбачені. Поза аудиторна робота студента спрямована на самостійну роботу з джерелами літератури, виконання бізнес-плану за тематикою дисципліни. Самостійна робота студентів спрямована на пошук додаткової інформації та її аналіз, підготовка до контрольної роботи та тестових завдань, які виконується в аудиторії. Зміст самостійної роботи складається з вивчення лекційного матеріалу, написання бізнес-плану по аналізу підприємницької діяльності за темою, завершення роботи та підготовка до заліку.

ПРОГРАМНІ ВИМОГИ ДИСЦИПЛІНИ

Програмою дисципліни «Основи підприємництва та організації бізнесу» передбачено виконання 1-го курсового завдання. Мета завдання полягає в розробці бізнес-плану який вибирає для себе бакалавр. Під час виконання цього завдання студенти закріпляють знання з дисципліни. Завдання передбачають закріплення методології комплексного та системного підходу задля вирішення бізнес-задач. На даному етапі навчання акцентується задача створення цілісної бізнес концепції, задля чого розглядаються класичні приклади розробки та реалізації бізнес-планів. Також увага приділяється проведенню поглибленого налізу ситуації з виконанням прогностичної схеми-моделі функціонування об’єкту бізнес-проєкту. На підсумкову оцінку суттєво впливає склад і якість виконання бізнес-проєкту.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна вивчається протягом одного семестру: 8-го (весняного). На вивчення дисципліни виділяється 3 кредитів ECTS. Загальний об’єм годин -90, з яких на аудиторні заняття відводиться 30 годин (10 лекційних і 20 практичних). Структура дисципліни складається з 2-х модулів у осінньому семестрі. Програмна задача кожного модулю полягає в опануванні студентами професійних знань і компетенцій щодо актуальних напрямів і тенденцій бізнес-проєктування, включаючи аналіз соціально-економічної і споживчої ситуації, методику побудови проєктних концепцій і авторських бізнес-планів. Рубіжна перевірка рівня і якості отриманих знань та навичок здійснюється під час здачі модульних завдань, підсумкова – залікових переглядах в кінці семестрів.

Програмою передбачено виконання 1-го курсового завдання. Мета завдання полягає в підготовці бізнес-плану на обрану тему. Під час виконання цього завдання студенти закріпляють знання з дисципліни.

Завдання передбачають закріплення методології комплексного та системного підходу для вирішення бізнес задач.

У результаті навчання студент зможе: забезпечити підготовчій, виробничий та пост-виробничий етапи виробництва творів різних видів, жанрів, стилів; планувати і організовувати роботу колективу для виконання професійних завдань; оформлювати виробничу документацію; розуміти фінансово-адміністративні принципи організації мистецьких заходів, діяльності виробничих колективів та інших закладів аудіовізуальної сфери; приймати ефективні рішення на основі релевантних даних із застосуванням сучасних методів і засобів прийняття рішень, у тому числі багатокритеріальних рішень в умовах невизначеності.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНОСТІ

Пропускати заняття без поважних причин недопустимо (причини пропуску мають бути підтверджені). Запізнення на заняття не вітаються. Якщо студент пропустив певну

тему, він повинен самостійно відпрацювати її та під час складання заліку відповісти на ключові питання.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, публікації тез, при виконанні контрольної роботи, складанні заліку). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час складання заліку помічено, що студент використовує чужі конспекти — студент отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю.

Корисні посилання: https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html

https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/

РОЗКЛАД КУРСУ

Дата	Тема	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
	1, 2	Поняття, сутність бізнесу та підприємництва. Загальна характеристика підприємницької діяльності	**1**	Модульна контрольна робота №1.	Виконується самостійно в аудиторії, письмово
	3	Підприємець та його ділові якості	**1**		
	4	Державне регулювання підприємницької діяльності	**1**		
	5	Основні кроки підготовки до початку бізнесової діяльності	**1**		
	6	Ринок та конкуренція у системі підприємництва	**1**		
	7, 8	Реєстрація підприємницької діяльності. Організація виробництва товару/послуги	**1**	Модульна контрольна робота №2. Тестові завдання.	Тестові завдання виконуються самостійно в аудиторії, модульна контрольна робота у вигляді реферату, захищається протягом семестру.
	9	Методи пошуку фінансових та трудових активів	**1**		
	10	Ціноутворення	**1**		
	11	Оподаткування підприємницької діяльності	**1**		
	12	Культура та етика підприємництва	**1**		

МЕТОД КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ.

В якості методу поточного контролю знань використовуються контрольне опитування за результатами вивчення теоретичного курсу та перевірка знань за результатами підготовки практичного завдання.

Формою проведення контрольного опитування є усна відповідь на вибіркові контрольні питання за темами, що входять до теоретичного розділу дисципліни.

Методом завершального контролю знань є залік.

Залік провадиться у формі усної відповіді на вибіркове питання за однією з тем лекційного курсу та здачі практичного завдання (бізнес-план).

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота												Сума
1 модуль												
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2							
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Т11	Т12	100
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	12	

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів	**ECTS**	**Національна оцінка**	**Для заліку**	**Критерії**
90-100	A	відмінно	зараховано	Матеріал опановано системно; завдання виконані повно, самостійно й аргументовано; здобувач коректно застосовує понятійний апарат дисципліни, робить висновки та захищає результат.
82-89	B	добре	зараховано	Матеріал опановано повно; завдання виконані якісно, але є окремі незначні неточності у змісті, аргументації або оформленні.
75-81	C	добре	зараховано	Основний матеріал опановано; завдання виконані на достатньому рівні, але аналіз або практична частина потребують поглиблення.
64-74	D	задовільно	зараховано	Матеріал засвоєно частково; є помітні недоліки у логіці, структурі, застосуванні понять або якості подання.
60-63	E	задовільно	зараховано	Досягнуто мінімально допустимого рівня; знання фрагментарні, завдання виконані з істотними недоліками, але базові результати навчання частково підтверджені.
35-59	FX	незадовільно	не зараховано з можливістю повторного складання	Матеріал опановано недостатньо; завдання неповні або містять принципові помилки; потрібне повторне складання чи доопрацювання.
0-34	F	незадовільно	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням	Матеріал не опановано; основні завдання не виконані або виконані на неприйнятному рівні.

СИСТЕМА БОНУСІВ

При виставленні підсумкової оцінки за курс передбачена можливість додаткових балів, у тому числі: за творчу активність студента під час проведення практичних занять, що наочно проявилося в оригінальних проєктних та інноваційних пропозиціях (1-3 бали), участі в Олімпіаді, конкурсі, виставці, студентській конференції, конкурсі студентських наукових робіт, написання рефератів (5–7 балів), пошук грантів(3-5 балів). Максимальна кількість балів - 10.

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

На проведення занять розповсюджуються загально прийняті норми і правила поведінки, затверджених положеннями про Вищу школу. Вітається власна думка студентів з теми заняття, активне обговорювання проєктних проблем, аргументоване відстоювання авторської позиції. Разом із тим під час занять не допускаються дії, які порушують порядок і заважають навчальному процесу, у тому числі користування мобільними телефонами для розмов, запізнення на заняття без поважних причин, не реагування на зауваження викладача. У разі хвороби або іншої важливої причини, викладач має перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю з деканатом та зав. кафедрою в рамках існуючого розкладу занять. Про дату, час та місце проведення занять викладач інформує студентів через старосту групи.

В умовах пандемії Covid-19можливо застосування особливих форм навчального процесу, у тому числі в режимі On-line консультацій та відео-конференцій.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється за результатами виконання тематичних і практичних завдань та підготовки бізнес-плану. Підсумковий семестровий контроль — залік відповідно до розподілу балів, наведеного в силабусі.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Heyne P. T. The Economic Way of Thinking - Prentice Hall, 2018. - 551 p.
2. Вайнерчук Г. Вони всіх зробили! Як великі підприємці побудували свої імперії і як повторити їхній успіх. – Vivat. 2019. 288 с.
3. Гілл Н. Думай і багатій / Наполеон Гілл ; пер. з англ. М. Сахно. – Харків: Книжковий Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2017. – 256 с.
4. Голмс Ч. Ідеальна машина продажів. – Фабула. 2019. 288 с.
5. Грін Р. 48 законів влади. - Книжковий клуб "Клуб Сімейного Дозвілля". 2017. 608 с.
6. Каличева Н. Є., Масан В. В., Старцев Д. С. Вплив технікотехнологічних інновацій на ефективний розвиток підприємства. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. 2018. Т. 29 (68). № 5. С. 51-54
7. Клей А., Філліпс К. М. Економіка бунтівників. Уроки креативності від піратів, гакерів, бандитів та інших неформальних підприємців. - #книголав. 2018. 272 с.
8. Кох Р. Принцип 80/20 та 92 інших фундаментальних законів природи. Наука успіху - КМ-БУКС. 2019. 360 с.
9. Кремадес А. Мистецтво фандрейзингу – Фабула. 2019. 208 с.
10. Кузьмін О., Мельник О., Дідик А., Лемішовський В., Ганас Л. Управління виробничими запасами на підприємствах. Концептуальні, методологічні та прикладні засади. – Апріорі. 2017. 144 с.
11. Слі Т. What's Yours is Mine. Against the sharing economy. – Scribe. 2017. 240 с.

12. Сміт Д. Думати, як підприємець. - КМ-БУКС. 2021. 224 с.
13. Сорос Дж. Відкрите суспільство. Реформування глобального капіталізму – пер. А. Пітик, К. Грицайчук – Фоліо, 2018
14. Тіль Г., Блейк П. Zero to One. Notes on Start Ups, or How to Build the Future. - Ebury Press. 2018. 224 с.
15. Траут Дж., Рівкін С Диференціюйся або помри. – Фабула. 2019. 240 с.
16. Бізнес. Січень-березень 2021 р. - Український Бізнес Хаб. 2021. 102 с.

Допоміжна:

1. Гетьман О., Шаповал В. Економіка підприємства. - Центр навчальної літератури. 2019. 488 с.
2. Гринчуцький В., Карапетян Е., Погріщук Б. Економіка підприємства. - Центр навчальної літератури. 2020. 304 с.
3. Круш П., Макалюк І. Управління трансакційними витратами промислових підприємств. Методологія і практика. – Кондор. 2019. 300 с.
4. Любенко Н. Фінанси підприємств. - Центр навчальної літератури. 2019. 264 с.
5. Михальська О., Швець В. Управлінський облік та аналіз виробничих витрат. – Кондор. 2018. 228 с.
6. Нерода-Березка К., Підчоса О. Мережі створення знань багатонаціональних підприємств - Центр навчальної літератури. 2021. 260 с.
7. Новаківський І., Грибик І., Смолінська Н. Інформаційні системи в менеджменті. Адаптивний підхід. – Кондор. 2019. 440 с.
8. Харченко Т., Щегда А., Сагайдак Ю., Пашнюк Л. Економіка підприємства: Збірник тестів і задач. - Центр навчальної літератури. 2019. 240 с.
9. Швиданенко Г., Пестрецова-Блоцька О. Бізнес-економіка: 9Z – Віпол. 2018. 216 с.

Інтернет ресурси:

1. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] - Верховна Рада України; Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV (Редакція від 02.08.2017) – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15.
2. Європейська хартія для малого бізнесу Європи. Офіційний переклад – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_860
3. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» № 4618-VI від 22.03.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4618- 17.
4. Інструкція щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 1-інновація „Обстеження інноваційної діяльності промислового підприємства”. – Наказ Держкомстату № 306 від 20.08.2007 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.liga.net.
5. Національна програма сприяння розвитку малого підприємництва в Україні Затверджено ЗУ №2157-III від 21.12.2000. Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2157-14.
6. Про банки і банківську діяльність. Закон України 472 від 07.12.2000 р. № 2121-III (зі змінами). URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14.
7. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань [Електронний ресурс] – Верховна Рада України; Закон від 15.05.2003 № 755-IV (редакція від 01.01.2017). – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/755-15.
8. Про затвердження форм заяв у сфері державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань [Електронний ресурс] - Мін’юст України. Наказ від 18.11.2016 № 3268/5 (Редакція від 24.07.2017) – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1500-16.

9. Про ліцензування видів господарської діяльності [Електронний ресурс] – Верховна Рада України; Закон від Основи підприємництва 469 02.03.2015 № 222-VIII (Редакція від 28.09.2017) – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/222-19.

10. Про підприємництво [Електронний ресурс] - Верховна Рада УРСР; Закон від 07.02.1991 № 698-XII (Редакція від 05.04.2015) – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/698-12.

11. Цивільний кодекс України. [Електронний ресурс]. – Джерело доступу: ://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15.